

Beleidsupdate Eerlijke Pensioenwijzer - samenvatting

Eerlijke Pensioenwijzer

14 mei 2020

Introductie

De Eerlijke Pensioenwijzer beoordeelt hoe pensioenfondsen in beleggingsbeleid en -praktijk omgaan met het risico dat bedrijven waarin ze beleggen schade veroorzaken aan mens of milieu. Dit document bevat een samenvatting van de beleidsupdate 2020. Naast de belangrijkste conclusies bevat de samenvatting de belangrijkste overzichten in tabelvorm en een analyse van de belangrijkste beleidsveranderingen bij de tien in het onderzoek beoordeelde pensioenfondsen.

1. Samenvatting

Het rapport 'Beleidsupdate Eerlijke Pensioenwijzer' beoordeelt het beleggingsbeleid van de tien grootste pensioenfondsen van Nederland (op basis van het aantal deelnemers). De beoordeling is een update van de eerste beoordeling van het beleggingsbeleid van de tien fondsen, die in maart 2019 werd gepubliceerd.

Pensioenfondsen zijn relatief grote spelers op de (internationale) beleggingsmarkt. Door hun beleggingen maken pensioenfondsen het bedrijven, overheden en particulieren mogelijk om kapitaal te verwerven voor bijvoorbeeld fabrieken, plantages of nieuwe technologieën. Deze activiteiten kunnen bijdragen aan het uitbannen van ondervoeding en het versterken van ecosystemen, maar ook aan het schenden van mensenrechten of milieuvervuiling. De Eerlijke Pensioenwijzer stelt zich tot doel deelnemers van pensioenfondsen te informeren over beleid en praktijk van hun pensioenfonds ten aanzien van beleggingen in bedrijven. We willen zo deelnemers in staat stellen er bij hun pensioenfonds op aan te dringen hun beleggingsbeleid te verduurzamen.

De beoordeling is uitgevoerd aan de hand van de Fair Finance Guide International (FFGI) methodologie. De FFGI-methode wordt ook gebruikt bij de Eerlijke Bankwijzer en de Eerlijke Verzekeringwijzer. Deze methodologie is gebaseerd op internationale standaarden voor verantwoord beleggen. De criteria zijn onderverdeeld in 9 thema's (zoals klimaat of mensenrechten), 5 sectoren (zoals de wapensector of voeding) en een aspect van de bedrijfsvoering (transparantie en verantwoording). Voor de leesbaarheid wordt in het vervolg steeds gesproken over 'thema's'. Per thema is in de FFGI-methode een aantal criteria, of beoordelingselementen, geformuleerd. Op basis van het aantal criteria waaraan het beleid van een pensioenfonds voldoet krijgt het een score op een schaal van 1 (zeer slecht) tot 10 (zeer goed).

Tabel 1 (op de volgende pagina) geeft een overzicht van de scores van de pensioenfondsen per thema. Als de score sinds de eerste beoordeling is gestegen als gevolg van verbeteringen van het beleid, is de stijging naast de score in de tabel opgenomen.ⁱ

ⁱ Dit zijn alleen de scores die stegen mede als gevolg van verbetering van beleid. Er stegen ook scores door andere oorzaken, bijvoorbeeld wijzigingen in de toepassing van de methodologie. Na de 'nulmeting' van 2019 besloot het internationale netwerk waar de EPW deel van uitmaakt (FFGI) dat enkele criteria die in de nulmeting als 'niet van toepassing' waren bestempeld, toch relevant waren, of vice versa. Vooral de enkele scores bij 'belastingen' en 'corruptie' stegen als gevolg hiervan. We richten ons hier alleen op de scores die verbeterden als gevolg verbetering van beleid bij de fondsen.

Tabel 1 **Overzicht scores van de tien pensioenfondsen per thema, inclusief de stijging van de score als gevolg van beleidsverbeteringen**

Thema, sector of aspect van de bedrijfsvoering	ABP	BpfBouw	BPL Pensioen	Pf. Detailhandel	Pf. Horeca & Catering	Pf. Vervoer	Pf. Zorg & Welzijn	PME	PMT	StiPP
<i>Thema's</i>										
Arbeidsrechten	5 ⁺²	4 ⁺¹	4 ⁺¹	5 ⁺²	5 ⁺²	3	8	5	5	4 ⁺¹
Belastingen	4	3	4 ⁺³	3	4 ⁺³	3	3	5	5 ⁺³	3
Corruptie	6	3 ⁺²	4 ⁺²	3	6 ⁺⁵	1	3	6	8 ⁺⁴	3
Dierenwelzijn	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Gendergelijkheid	3 ⁺¹	1	1	1	1	1	2	1	1	1
Gezondheid	3 ⁺²	1	3 ⁺¹	2 ⁺¹	3 ⁺²	1	3 ⁺¹	3	4 ⁺¹	1
Klimaatverandering	4 ⁺²	2	3	1	1	1	2	3	2	1
Mensenrechten	5 ⁺²	3	5 ⁺²	3	3	3	5	3	6 ⁺³	3
Natuur	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
<i>Sectoren</i>										
Mijnbouw	2 ⁺¹	1	2 ⁺¹	1	2 ⁺¹	1	2	3	3 ⁺¹	1
Olie en gas	3 ⁺²	1	2 ⁺¹	1	2 ⁺¹	1	2	2	3 ⁺¹	1
Voeding	2 ⁺¹	1	1 ⁻¹	1	1	1	2	1	2 ⁺¹	1
Wapens	4	5 ⁺²	4	3	4 ⁺¹	3	4	6 ⁺²	5 ⁺²	4
Woningbouw en vastgoed	1	3	4 ⁺¹	1	1	1	1	1	3	3 ⁺²
<i>Bedrijfsvoering</i>										
Transparantie en verantwoording	6	8 ⁺¹	4	6	6 ⁺³	6	8 ⁺¹	6	7 ⁺³	4

De belangrijkste conclusies op basis van de tabel zijn deze:

- Bij 9 van de 10 fondsen gingen in totaal 44 scores omhoog als gevolg van beleidsverbeteringen.
- Bij PMT (9), ABP (8), BPL Pensioen (8) en het Pensioenfonds Horeca en Catering (8) leidde verbetering van beleid tot de meeste scores met een stijging. Bij Pensioenfonds Vervoer ging geen enkele score omhoog als gevolg van verbetering van beleid.
- Voor de thema's natuur en dierenwelzijn scoort nog geen enkel fonds hoger dan een 1.
- De helft van de pensioenfondsen (ABP, Pensioenfonds Detailhandel, Pensioenfonds Horeca en Catering, PME en PMT) scoort nu voor het thema 'arbeidsrechten' bijna een voldoende. PFZW scoort voor dat thema een 8.
- De meeste scores (6) gingen omhoog bij de thema's 'arbeidsrechten' en 'gezondheid'.
- De fondsen scoren nu gezamenlijk 15 voldoende's, ten opzichte van 7 voldoende's bij de eerste beoordeling.
- Het thema waarop het beste wordt gescoord is, net als bij de eerste beoordeling, 'transparantie en verantwoording'.

Tabel 22 geeft een overzicht van de tien pensioenfondsen die door de Eerlijke Pensioenwijzer voor dit onderzoek zijn geselecteerd.

Tabel 2 Kort overzicht geselecteerde pensioenfondsen

Naam pensioenfonds	Deelnemers (2018, duizend)	Beheerd vermogen (2018, € miljard)
Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP)	2.968	449,8
Pensioenfonds Zorg en Welzijn (PFZW)	2.796	217,9
Pensioenfonds Horeca & Catering (PH&C)	1.349	10,6
Stichting Pensioenfonds voor Personeelsdiensten (StiPP)	1.338	1,7
Pensioenfonds Metaal en Techniek (PMT)	1.322	72,7
Pensioenfonds Detailhandel	1.216	20,8
Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Bouwnijverheid (BpfBouw)	783	74,5
BPL Pensioen	673	17,5
Pensioenfonds Vervoer	671	27,0
Pensioenfonds van de Metalektro (PME)	631	48,4
Totaal	13.474	940,9

Bron: DNB (2018, september), "Tabel 8.19 Jaargegevens individuele pensioenfondsen", online: [https://statistiek.dnb.nl/downloads/index.aspx#/,](https://statistiek.dnb.nl/downloads/index.aspx#/) gezien in maart 2020; Jaarverslagen over 2018 van de genoemde fondsen.

2. Analyse beleidsveranderingen

De scores worden berekend op basis van het aantal criteria (of beoordelingselementen) uit de FFGI-methode waaraan het publiek beschikbare duurzaamheidsbeleid van de pensioenfondsen voldoet. De nu volgende analyse gaat vooral over de verbeteringen op het niveau van deze beoordelingselementen. De analyse geeft zo een meer gedetailleerd inzicht in de verbetering van beleid door de fondsen.

Netto beleidsverbeteringen per thema, sector of aspect van de bedrijfsvoering

Tabel 3 geeft een overzicht van het netto aantal beoordelingselementen met een hogere score door wijzigingen in beleid ten opzichte van de nulmeting in 2019, uitgesplitst per thema, sector en aspect van de bedrijfsvoering. 'Netto' wil zeggen dat alle elementen waarvoor de score door veranderingen in beleid omhoog is gegaan bij elkaar zijn opgeteld en eventuele beleidsverslechtingen vervolgens van het totaal zijn afgetrokken. Het totaal aan beleidsverslechtingen is daardoor niet uit tabel 3 op te maken, het ging om 14 verslechtingen van beleid. Dat leidde overigens niet altijd tot een lagere score.

Tabel 3 Netto beleidsverbeteringen per thema, sector of aspect van de bedrijfsvoering

Thema's, sectoren en aspecten van de bedrijfsvoering	ABP	BpfBouw	BPL Pensioen	Pf. Detailhandel	Pf. Horeca & Catering	Pf. Vervoer	Pf. Zorg & Welzijn	PME	PMT	StiPP	Totaal
<i>Thema</i>											
Arbeidsrechten	1	1	2	2	2	-	-	1	2	1	12
Belastingen	-	-	3	-	2	-	-	-	1	-	6
Corruptie	-	1	2	-	4	-	-	-	2	-	9
Dierenwelzijn	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	2
Gendergelijkheid	3	2	-	-	3	-	-1	1	1	-1	8
Gezondheid	1	2	2	2	4	-1	1	-	2	-	13
Klimaatverandering	8	2	4	-	4	-	-1	-	2	4	23
Mensenrechten	4	-	5	-	1	-	-	-	4	-	14
Natuur	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
<i>Sector</i>											
Mijnbouw	5	-	6	-	2	-	1	-	4	-	18
Olie en gas	2	-	4	-	2	-	-	-	3	-	11
Voeding	1	-	-	2	2	-	-	-	2	-	7
Wapens	-	3	-	-	3	-	-	1	3	-	10
Woningbouw en vastgoed	1	2	3	-	1	-	-	-	2	5	14
<i>Bedrijfsvoering</i>											
Transparantie en verantwoording	-	3	-	1	5	2	4	1	3	-1	18
Totaal	26	16	31	7	36	1	4	5	32	8	166

1.1 Conclusies scores en veranderingen bij de tien pensioenfondsen

- In totaal is het beleid van de tien pensioenfondsen sinds de nulmeting in maart 2019 verbeterd voor 180 beoordelingselementen. Het beleid van de tien pensioenfondsen is in totaal voor veertien elementen verslechterd. Omdat het beleid is verbeterd voor in totaal 180 elementen, komt het netto aantal elementen met een hogere score door wijzigingen in het beleid op 166.
- Pensioenfondsen scoren het hoogst voor transparantie en verantwoording (gemiddeld 6). Dit is vergelijkbaar met de resultaten van de nulmeting in maart 2019.
- Voor thema's scoren de pensioenfondsen het hoogst voor arbeidsrechten (gemiddeld 5). Koploper op het gebied van arbeidsrechten is PFZW (score 8). Andere thema's met relatief hoge scores zijn belastingen, corruptie en mensenrechten (gemiddeld 4). Het sectorbeleid is het meest ontwikkeld voor de sector wapens (gemiddeld 4). Koploper op het gebied van wapens is PME met een score van 6 (voldoende).

- Voor het thema klimaatverandering werden de meeste netto beleidsverbeteringen doorgevoerd (23 elementen), gevolgd door mijnbouw en transparantie en verantwoording (beiden 18 elementen). Door het grote aantal beoordelingselementen voor het thema klimaatverandering en de sector mijnbouw vertaalt dit zich niet voor elk pensioenfonds in een hogere totaalscore.ⁱ De grootste hoeveelheid verbeteringen werd doorgevoerd door ABP voor klimaatverandering (acht elementen) en door BPL Pensioen voor mijnbouw (zes elementen). Andere sterke verbeteringen in beleid zijn te zien in gezondheid (13), mensenrechten (14) en woningbouw en vastgoed (14).
- Pensioenfondsen scoren veruit het laagst voor de thema's dierenwelzijn en natuur. Voor deze thema's is in de meeste gevallen überhaupt geen beleid. Alle pensioenfondsen scoren voor deze thema's zeer slecht (score 1). Voor deze thema's werden ook de minste beleidsverbeteringen doorgevoerd (twee voor dierenwelzijn, één voor natuur).

Met betrekking tot de individuele pensioenfondsen kunnen de volgende conclusies worden getrokken:

- Het beleid van PH&C verbeterde voor 36 beoordelingselementen. Daarmee voerde PH&C de meeste positieve veranderingen door. De verbeteringen zijn verspreid over veertien thema's, sectoren en aspecten van de bedrijfsvoering, met sterke verbeteringen in corruptie, gezondheid, klimaatverandering en transparantie en verantwoording. Deze verbeteringen vertalen zich in hogere totaalscores voor vier thema's, drie sectoren en transparantie en verantwoording. Alleen in het thema dierenwelzijn zijn geen beleidsverbeteringen doorgevoerd.
- Het beleid van PMT verbeterde voor 32 beoordelingselementen, verspreid over veertien thema's, sectoren en aspecten van de bedrijfsvoering. Het beleid is vooral verbeterd in de thema's klimaatverandering en mijnbouw. Deze verbeteringen vertalen zich bij PMT in hogere totaalscores voor vier thema's, vier sectoren en transparantie en verantwoording. Alleen in het thema natuur zijn geen beleidsverbeteringen doorgevoerd.
- Het beleid van BPL Pensioen verbeterde voor 35 beoordelingselementen, verspreid over tien thema's, sectoren en aspecten van de bedrijfsvoering. Tegelijk verslechterde het beleid bij vier beoordelingselementen. Thema's met sterke verbeteringen zijn mijnbouw, mensenrechten, klimaatverandering en olie en gas. BPL Pensioen haalt een hogere totaalscore dan in de nulmeting voor vijf thema's en drie sectoren, maar haalt tegelijkertijd ook een lagere totaalscore voor de sector voeding.
- Het beleid van ABP verbeterde voor 26 beoordelingselementen, verspreid over negen thema's, sectoren en aspecten van de bedrijfsvoering. Met acht netto verbeteringen is met name het thema klimaatverandering verbeterd (score 4). Ook op het gebied van mensenrechten en mijnbouw zijn verbeteringen doorgevoerd. De beleidsverbeteringen vertalen zich in hogere scores voor vijf thema's en drie sectoren.
- Het beleid van Bpfbouw verbeterde voor zeventien beoordelingselementen, verspreid over acht thema's, sectoren en aspecten van de bedrijfsvoering. Tegelijkertijd verslechterde het beleid bij één beoordelingselement. Het beleid is vooral verbeterd in de thema's wapens en transparantie en verantwoording.

ⁱ De thema's bestaan uit verschillende hoeveelheden elementen. Enkele thema's zijn vrij groot en tellen, zoals bijvoorbeeld 'klimaat', meer dan 20 elementen. Een enkele beleidsverbetering leidt in zo'n thema niet snel tot een verhoging van de totale score. Bij kleinere thema's met bijvoorbeeld 12 elementen leidt een beleidsverbetering sneller tot een verhoging van de score.

- Het beleid van StiPP verbeterde voor twaalf beoordelingselementen, verspreid over vier thema's, sectoren en aspecten van de bedrijfsvoering. Het beleid is echter ook verslechterd voor in totaal vier beoordelingselementen, waarvan één element waarvoor helemaal geen beleid meer is en drie elementen waarvoor het beleid nog slechts gedeeltelijk voldoet. De sterkste netto verbeteringen van het beleid zijn in de thema's klimaatverandering en woningbouw en vastgoed. Tegelijkertijd is het beleid achteruitgegaan in de thema's gendergelijkheid en transparantie en verantwoording.
- Het beleid van Pensioenfonds Detailhandel verbeterde voor acht beoordelingselementen, verspreid over vijf thema's, sectoren en aspecten van de bedrijfsvoering. Tegelijk is het beleid verslechterd bij één beoordelingselement. De meeste beleidsverbeteringen werden doorgevoerd in de thema's arbeidsrechten, gezondheid en voeding.
- Het beleid van PFZW verbeterde voor zeven beoordelingselementen, verspreid over vier thema's, sectoren en aspecten van de bedrijfsvoering. Tegelijkertijd verslechterde het beleid bij twee beoordelingselementen. Een sterke verbetering is te zien in transparantie en verantwoording. Het beleid in de thema's gendergelijkheid en klimaatverandering gaat er daarentegen netto op achteruit.
- Het beleid van PME verbeterde voor vijf beoordelingselementen, verspreid over vijf thema's. Alleen voor de sector wapens ging de score omhoog, naar een 6. PME is daarmee het enige fonds dat voor deze sector een voldoende haalt.
- Het beleid van Pensioenfonds Vervoer verbeterde voor twee beoordelingselementen. Pensioenfonds Vervoer voerde daarmee de minste beleidsverbeteringen door. Tegelijkertijd verslechterde het beleid voor één beoordelingselement. Het beleid is verbeterd voor transparantie en verantwoording en verslechterd in het thema gendergelijkheid.